

Araştırma Makalesi

**SPORCULARIN KORONAVİRÜS (COVID-19) KORKULARI İLE
FARKINDALIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

**THE RELATIONSHIP BETWEEN ATHLETES' CORONAVIRUS
(COVID-19) FEARS AND AWARENESS**

Gönderilen Tarih: 26/09/2022
Kabul Edilen Tarih: 22/11/2022

Kaan KARAKUŞ

Ordu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ordu, Türkiye
Orcid: 0000-0002-1568-7816

Yılmaz AKSOY

Ordu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ordu, Türkiye
Orcid: 0000-0001-9036-1835

Hacı Ali ÇAKICI

Ordu Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ordu, Türkiye
Orcid: 0000-0001-9439-1118

Sporcuların Koronavirüs (Covid-19) Korkuları ile Farkındalıkları Arasındaki İlişki

ÖZ

Çalışmanın amacı sporcuların koronavirüs (covid-19) korkuları ile farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki sporcular oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 39 kadın 111 erkek toplam 150 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Ahorsu ve ark. (2020) tarafından geliştirilen, Bakioğlu ve ark. (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan Koronavirüs Korkusu Ölçeği ve Bilgin (2020) tarafından geliştirilen Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği kullanılmıştır. Gruplararası karşılaştırmalar için Student T-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi ve ölçek puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır. Analiz sonucuna göre, cinsiyet ve yaş değişkenleri bakımından ölçek puanlarında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Koronavirüs korkusu ve farkındalığı ölçek puanları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Analiz sonuçları sporcuların koronavirüs korkuları arttıkça farkındalıklarının da arttığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak sporcuların koronavirüse karşı bilgi sahibi olması ve tedbirlere daha fazla uyması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, sporcu, koronavirüs, korku, farkındalık

The Relationship Between Athletes' Coronavirus (Covid-19) Fears and Awareness

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the relationship between athletes' coronavirus (covid-19) fears and awareness. The universe of the research consists of athletes in Turkey. The sample group was consisted of total 150 athletes (39 female and 111 male) selected by random sampling method. In the research, the Coronavirus Fear Scale developed by Ahorsu et al. (2020) and adapted to Turkish by Bakioğlu et al. (2020) and the Coronavirus Awareness Scale developed by Bilgin (2020) were used as data collection tools. Pearson Correlation Test examine the relationship between scale scores and One-way variance analysis for comparison between groups were used. According to the analysis results significant differences were determined in the scale scores in terms of gender and age variables. A moderate, positive and significance was found between coronavirus fear and awareness scale scores. The analysis results reveal that as the coronavirus fear of athletes increase, their awareness also increases. Consequently, it may be said that athletes should be informed against the coronavirus and comply more with the measures.

Key Words: Sport, athlete, coronavirus, fear, awareness

GİRİŞ

Koronavirüs ailesinin yeni bir türü olan Covid-19'un ilk bulgusuna 2019'un aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde rastlanmıştır. Çok kolay ve hızlı bir şekilde yayılan virüs daha sonra tüm dünyayı etkisi altına almıştır¹. Bilim insanları zaman kaybetmeden virüsün yapısını incelemiş ve insandan insana kısa süre içerisinde bulaştığını tespit etmiştir. Bunun üzerine Covid-19 virüsü Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. Birçok belirsizlik ve karmaşayı da beraberinde getiren virüs, toplumlar tarafından panik ve korkuyla takip edilmiştir². İlk belirtileri öksürük, nefes almada güçlük, ateş gibi solunum yollarını etkileyen bulgular olsa da daha sonra farklı bulgular da tespit edilmiştir³. Bilim insanları ve sağlık çalışanları sosyal mesafe ve hijyen tedbirlerinin artırılmasını önermiştir. Toplumlar için bir farkındalık yaratma çabasına giren devlet yetkilileri sıkça sosyal medya ve televizyon aracılığıyla duyurular ve bilgilendirmeler yapmıştır. Bu sayede toplumu Covid-19 virüsü hakkında bilgilendirmek ve tedbir aldırarak amaçlanmıştır⁴. Toplumda Covid-19 virüsü farkındalığı arttıkça hijyen ve tedbir kurallarına daha fazla özen gösterileceği düşünülmüştür⁵. Yapısı ve etkisi hakkında fazla bilgiye sahip olunmaması nedeniyle tedavi yöntemleri hastalarda oluşan belirtileri gidermeye ve hafifletmeye yönelik uygulanmıştır⁶.

Virüse karşı alternatif tedavi yöntemlerinin ve etkili bir aşının olmaması nedeniyle birçok hastalık ölümlerine sonuçlanmış ve toplumlarda tedirginlik ve korkular da başlamıştır⁷. Sağlık imkanlarının kısıtlı olması ve ulaşımda zorluklar çekilmesi de kişilerde korkuya sebebiyet vermiştir. Devletler tarafından alınan sosyal izolasyon ve karantina kararları da bireylerde birçok olumsuzluğu beraberinde getirmiştir⁸. Alınan karantina kararları nedeniyle farklı kategorilerdeki etkinlik ve organizasyonlar ertelenmiş ya da iptal edilmiştir. Bunların arasında en fazla etkilenenlerden birisi de spor endüstrisidir. İçerdiği binlerce organizasyon ve müsabakanın iptali ya da ertelenmesi kurumlar ve sporcularda büyük kayıplara yol açmıştır. Birçok sporcu pandemi sebebiyle müsabakalara katılamamış ve ekonomik anlamda olumsuzluklarla karşı karşıya kalmıştır. Oluşan olumsuzluklar sadece ekonomik anlamda olmamış, sağlık açısından da panik ortamı oluşturmuştur⁹.

Covid-19 pandemisi nedeniyle oluşan korku ve panik ortamının sosyal mesafe ve hijyen tedbirleri ile azalacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra pandemi farkındalığının artırılması da bu tedbirlere fayda sağlayacağı öngörülmektedir¹⁰. Covid-19 pandemisine olan farkındalığın artmasıyla bireylerde tedbirlere özen gösterme, kirli bildiren arınma, belirsizlik ve karmaşanın da çözülmesi hedeflenmektedir¹. Bunun yanında toplumun Covid-19'a yakalanma korkusu ve kaygısının da azalacağı düşünülmektedir. Toplumun bir bölümünü oluşturan sporcuların da farkındalıklarının artmasıyla Covid-19 korkularını azaltacağı buna bağlı olarak kariyerlerine devam edeceği ve müsabakalara katılım sağlayacağı öngörülmektedir. Literatürdeki tanımlardan ve bilgilerden de yola çıkarak bu çalışmanın amacını sporcuların koronavirüs (covid-19) korkuları ile farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi oluşturmaktadır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma için Ordu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 28/04/2022 tarihli ve 2022-79 sayılı karar ile etik kurul onayı alınmıştır.

Çalışma nicel yöntemlerden betimsel nitelikte ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama yöntemi iki farklı değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesini sağlayan istatistiksel yöntemdir¹¹.

Katılımcılar

Araştırmanın evreni Türkiye'deki sporculardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiş 18 yaş ve üzeri 39 kadın, 111 erkek toplam 150 sporcu oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	f	%
Yaş	18-24 yaş	112	74.7
	25-29 yaş	13	8.7
	30 yaş ve üzeri	25	16.7
Cinsiyet	Kadın	39	26
	Erkek	111	74
Eğitim Durumu	İlköğretim/Ortaöğretim	19	12.7
	Önlisans/Lisans	121	80.7
	Lisansüstü	10	6.7
Covid-19 Hastalığı Geçirme	Evet	65	43.3
	Hayır	85	56.7
Spor Yılı	1-4 yıl	33	22
	5-9 yıl	65	43.3
	10 yıl ve üzeri	52	34.7
Spor Branşı	Bireysel sporlar	112	74.7
	Takım sporları	38	25.3
Millilik Durumu	Milli sporcu	75	50
	Milli sporcu değil	75	50

Verilerin Toplanması

Çalışmada araştırmacı tarafından oluşturulan 7 soruluk kişisel bilgi formu, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış "Koronavirüs (Covid-19) Korkusu Ölçeği" ve "Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin araştırmada kullanılması için araştırmacıdan gerekli izinler alınmıştır.

Koronavirüs Korkusu Ölçeği

Ahorsu ve ark. (2020)¹² tarafından geliştirilen, Bakioğlu ve ark. (2020)¹³ tarafından Türkçeye uyarlanan Koronavirüs Korkusu Ölçeği 7 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. 5'li likert tipindeki ölçek "kesinlikle katılmıyorum...kesinlikle katılıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek puanlar 7 ile 35 arasında olmaktadır. Ölçekten alınacak puanın artması koronavirüs korkusunun arttığını ifade etmektedir. Çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri $\alpha=0.88$ olarak tespit edilmiştir. Bakioğlu ve ark. (2020)¹³ güvenirlik analizleri sonucunda alfa güvenirlik katsayısını $\alpha=0.82$ olarak bulmuştur.

Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği

Bilgin (2020)¹⁴ tarafından geliştirilen Koronavirüs (Covid-19) Farkındalık Ölçeği bulaşma tedbiri farkındalığı (BTF, 9 madde), güncel gelişmeleri takip farkındalığı (GGTF, 4 madde), hijyen tedbiri farkındalığı (HTF, 4 madde) olmak üzere 3 alt boyuttan ve toplam 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki ifadeler “hiçbir zaman...her zaman” şeklinde derecelendirilmiştir ve 5’li likerttedir. Ölçekten alınacak puanın yüksek olması o alt boyuta ilişkin farkındalığın da artmasını ifade etmektedir. Ölçekte alt boyutlar ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri BTF için $\alpha=.86$, GGTF için $\alpha=.88$, HTF için $\alpha=.73$, olarak bulunmuştur. Bilgin güvenilirlik analizleri sonucunda alfa güvenilirlik katsayısını BTF için $\alpha=.93$, GGTF için $\alpha=.87$, HTF için $\alpha=.82$ olarak belirlemiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada veri analizleri için SPSS 21.0 versiyonundan faydalanılmıştır. Verilerin normallik değerleri Skewnes-Kurtosis ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile incelenmiş ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Buna takiben verilere ikili karşılaştırmalar için Student T-Testi, üç veya daha fazla değişkenlerin analizlerinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Anlamlı farklılık çıkan değerlerde farkın kaynağını belirlemek amacıyla Post-Hoc Tukey testinden yararlanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir. Ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Yapılan testlerin anlamlılık değerlerinde $p<0.05$ esas alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Cinsiyete Göre Student T-Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	t	p
Koronavirüs Korkusu	Kadın	15.28	6.12	2.130	.035*
	Erkek	13.21	4.85		
Koronavirüs Farkındalığı	Kadın	51.28	11.56	2.145	.034*
	Erkek	46.77	11.37		
Bulaşma Tedbiri (BTF)	Kadın	30.02	6.43	1.500	.136
	Erkek	28.11	6.96		
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	Kadın	10.84	4.33	1.536	.127
	Erkek	9.77	3.52		
Hijyen Tedbiri (HTF)	Kadın	10.41	3.08	2.664	.009*
	Erkek	8.82	3.22		

* $p<0.05$

Tablo 2.’de cinsiyete göre koronavirüs korkusu, koronavirüs farkındalığı ve HTF puanlarında kadın katılımcıların lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). BTF ve GGTF puanlarında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 3. Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	f	p
Koronavirüs Korkusu	18-24 yaş	13.87	5.40	.375	.688
	25-29 yaş	12.53	5.23		
	30 yaş ve üzeri	13.84	4.75		
Koronavirüs Farkındalığı	18-24 yaş	47.14	11.34b	3.398	.036*
	25-29 yaş	55.76	12.08a		
	30 yaş ve üzeri	47.24	11.18b		

Bulaşma Tedbiri (BTF)	18-24 yaş	28.16	6.59b	3.210	.043*	
	25-29 yaş		33.15			7.30a
	30 yaş ve üzeri		28.24			
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	18-24 yaş		9.76			
	25-29 yaş		12.61	3.99a	3.445	.035*
	30 yaş ve üzeri		10.00	4.02b		
Hijyen Tedbiri (HTF)	18-24 yaş		9.20			
	25-29 yaş		10.00	3.31	.426	.654
	30 yaş ve üzeri		9.00	3.16		

*p<0.05

Tablo 3.'te yaşa göre koronavirüs farkındalığı, BTF ve GGTF puanlarında 25-29 yaş aralığındaki katılımcıların lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir (p<0.05). Koronavirüs korkusu ve HTF puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0.05).

Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	f	p
Koronavirüs Korkusu	İlköğretim/Ortaöğretim	13.05	6.22	.190	.827
	Önlisans/Lisans	13.85	5.18		
	Lisansüstü	13.90	4.84		
Koronavirüs Farkındalığı	İlköğretim/Ortaöğretim	51.21	15.19	.964	.384
	Önlisans/Lisans	47.31	11.15		
	Lisansüstü	48.80	8.01		
Bulaşma Tedbiri (BTF)	İlköğretim/Ortaöğretim	29.63	8.80	.473	.624
	Önlisans/Lisans	28.34	6.65		
	Lisansüstü	29.90	5.32		
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	İlköğretim/Ortaöğretim	11.00	4.63	.942	.392
	Önlisans/Lisans	9.98	3.72		
	Lisansüstü	9.10	1.96		
Hijyen Tedbiri (HTF)	İlköğretim/Ortaöğretim	10.57	3.94	2.166	.118
	Önlisans/Lisans	8.98	3.14		
	Lisansüstü	9.80	2.69		

*p<0.05

Tablo 4.'te eğitim durumuna göre koronavirüs korkusu, koronavirüs farkındalığı ve tüm alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemektedir (p>0.05).

Tablo 5. Covid-19 Hastalığı Geçirme Durumuna Göre Student T-Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	t	p
Koronavirüs Korkusu	Evet	14.27	5.43	1.064	.289
	Hayır	13.35	5.14		
Koronavirüs Farkındalığı	Evet	49.72	11.75	1.693	.093
	Hayır	46.51	11.28		
Bulaşma Tedbiri (BTF)	Evet	29.75	6.93	1.793	.075
	Hayır	27.74	6.71		
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	Evet	10.35	4.06	.854	.394
	Hayır	9.82	3.52		
Hijyen Tedbiri (HTF)	Evet	9.61	3.24	1.238	.218
	Hayır	8.95	3.24		

*p<0.05

Tablo 5.'te covid-19 hastalığı geçirme durumuna göre koronavirüs korkusu, koronavirüs farkındalığı ve tüm alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0.05$).

Tablo 6. Spor Yılına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	f	p
Koronavirüs Korkusu	1-4 yıl	14.66	5.76	.649	.524
	5-9 yıl	13.41	5.39		
	10 yıl ve üzeri	13.59	4.80		
Koronavirüs Farkındalığı	1-4 yıl	51.39	11.49	2.115	.124
	5-9 yıl	46.38	11.63		
	10 yıl ve üzeri	47.59	11.25		
Bulaşma Tedbiri (BTF)	1-4 yıl	30.42	6.44	1.615	.202
	5-9 yıl	27.81	6.74		
	10 yıl ve üzeri	28.46	7.16		
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	1-4 yıl	10.57	3.73	.423	.656
	5-9 yıl	9.84	3.75		
	10 yıl ve üzeri	9.98	3.83		
Hijyen Tedbiri (HTF)	1-4 yıl	10.39	3.48	2.992	.053
	5-9 yıl	8.72	3.21		
	10 yıl ve üzeri	9.15	3.02		

* $p<0.05$

Tablo 6.'da spor yılına göre koronavirüs korkusu, koronavirüs farkındalığı ve tüm alt boyut puanlarında anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Spor Branşına Göre Student T-Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	x	ss	t	p
Koronavirüs Korkusu	Bireysel sporlar	13.51	5.25	-.939	.349
	Takım sporları	14.44	5.33		
Koronavirüs Farkındalığı	Bireysel sporlar	48.75	12.03	1.541	.125
	Takım sporları	45.42	9.76		
Bulaşma Tedbiri (BTF)	Bireysel sporlar	29.03	7.11	1.297	.197
	Takım sporları	27.36	5.97		
Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	Bireysel sporlar	10.29	4.08	1.692	.094
	Takım sporları	9.34	2.52		
Hijyen Tedbiri (HTF)	Bireysel sporlar	9.41	3.34	1.162	.247
	Takım sporları	8.71	2.95		

* $p<0.05$

Tablo 7.'de spor branşına göre koronavirüs korkusu, koronavirüs farkındalığı ve tüm alt boyut puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8. Koronavirüs Korkusu Ölçeği ile Koronavirüs Farkındalığı Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Koronavirüs Farkındalığı	Bulaşma Tedbiri (BTF)	Güncel Gelişmeleri Takip (GGTF)	Hijyen Tedbiri (HTF)
Koronavirüs Korkusu	r	.300	.246	.326	.169
	p	.001*	.002*	.001*	.038*

*p<0.05

Tablo 8’de katılımcıların koronavirüs korku puanları ile koronavirüs farkındalığı ve alt boyut puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. İnceleme sonucunda koronavirüs korkusu puanları ile koronavirüs farkındalığı puanları arasında orta düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=.300$, $p<0.05$). Koronavirüs korkusu puanları ile BTF puanları arasında zayıf düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı ilişki görülmektedir ($r=.246$, $p<0.05$). Koronavirüs korkusu puanları ile GGTF puanları arasında orta düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=.326$, $p<0.05$). Koronavirüs korkusu puanları ile HTF puanları arasında zayıf düzeyli ve pozitif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=.169$, $p<0.05$).

TARTIŞMA

Araştırmanın amacı sporcuların koronavirüs korkuları ile koronavirüs farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmada eğitim durumu, hastalığı geçirme durumu, spor yılı ve spor branşları değişkenlerinde anlamlı farklılık bulunmazken, yaş ve cinsiyet değişkenlerinde ise bazı toplam puan ve alt boyutlarda anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Sporcuların koronavirüs korkuları ile koronavirüs farkındalıkları arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada yaş değişkenine göre koronavirüs korkusu ölçeğinde anlamlı farklılık görülmezken, koronavirüs farkındalığı toplam puanı ile bulaşma tedbiri ve güncel gelişmeleri takip alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Yapılan analize göre, 25-29 yaş kategorisinde bulunan sporcuların puan ortalamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. 18-24 yaş kategorisi ise en düşük puan ortalamasına sahiptir. Çıkan sonuç, sporcuların yaşları arttıkça ve özellikle orta yaş grubundakilerin koronavirüs farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, koronavirüsün insanlarda genel olarak yaşları ilerledikçe tehlike boyutunun da artmasından dolayı, bireylerin daha çok hassasiyet göstermelerine neden olduğuna bağlanabilir. Ayrıca ilerleyen yaşlarda kronik rahatsızlıkların daha fazla görülmesi de bu farklılığı etkileyebilir. Koronavirüs farkındalığı ile ilgili alan yazın incelendiğinde, Alkan (2022)¹⁵’in yapmış olduğu çalışma sonucu mevcut araştırma sonucunu desteklemektedir. Koronavirüs korkusu ile ilgili literatür irdelendiğinde, Gencer (2020)¹⁶, Bilgiç ve Karaahmet (2021)¹⁷, Kükrek (2021)¹⁸, Aksoy ve Atılgan (2021)¹⁹, Çay (2021)²⁰ çalışma sonuçları ile araştırma sonuçları uyuşmazken, Tatal ve Efe (2020)²¹, Kızıltepe ve Yılmaz (2022)²², Mutlu (2022)²³ çalışma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Cinsiyet değişkenine göre bakıldığında, koronavirüs korkusu toplam puanı ile koronavirüs farkındalığı toplam puan ve hijyen tedbiri alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgular neticesinde, kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Mutlu (2022)²³ çalışmasında kadınların erkeklere göre daha fazla duygusal tükenme yaşadığını belirtmiştir. Aradaki farklılığın bu nedenle olduğu düşünülmektedir. Kadınların erkeklere göre koronavirüs korkuları ve farkındalıklarının yüksek olduğu görülmektedir.

Koronavirüs farkındalığı ile ilgili alan yazın incelendiğinde Alkan (2022)¹⁵'in yapmış olduğu çalışma sonucu ile bu çalışma sonucu örtüşmemektedir. Ancak koronavirüs korkusu ile ilgili literatür taraması yapıldığında birçok çalışma ile mevcut araştırmanın sonucu benzerlik göstermektedir^{13,16,20,21,23,24,25}. Çalışmada eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde, koronavirüs korkusu ve farkındalığı ölçek toplam puan ve alt boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Koronavirüs farkındalığına ait literatür incelendiğinde, Alkan (2022)¹⁵'in araştırma sonucu ile çalışma sonucu uyuşmamaktadır. Koronavirüs korkusu alan yazın irdelendiğinde ise, Gencer (2020)¹⁶'in araştırma sonucu ile çalışma sonucu paralellik gösterirken, Aksoy ve Atılğan (2021)¹⁹'in yapmış oldukları çalışma sonucu benzerlik göstermemektedir. Hastalığı geçirme durumu değişkenine bakıldığında, koronavirüs korku ve farkındalık ölçek toplam puan ile alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak koronavirüs hastalığını geçirenlerin, hastalığı geçirmeyenlere göre koronavirüs korkusu puanlarının ve farkındalık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Koronavirüs hastalığını geçirenlerin, hastalığı geçirmeyenlere göre daha fazla korku ve panik içinde olduğu düşünülmektedir. Farkin kaynağının bu nedenle olduğu öngörülmektedir. Alan yazın incelendiğinde Yelken ve ark. (2021)²⁶ ile Yılmaz ve ark. (2021)²⁵ çalışma sonucu ile mevcut araştırma sonucu uyuşmamaktadır. Araştırmanın bir diğer değişkenleri olan spor yılı ve spor türü değişkenlerinde koronavirüs korku ve farkındalık ölçek toplam puan ve alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde ise, değişkenler ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışmada, sporcuların koronavirüs korkusu ile koronavirüs farkındalıkları arasında pozitif orta düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu durumda, sporcuların koronavirüs korkuları arttıkça koronavirüs farkındalıklarının da arttığı görülmektedir. Tüm insanlığı etkisi altında bırakan koronavirüs tehlikesinin, sporcular üzerinde de büyük endişeler yarattığı düşünülmektedir. Yaşanılan korku ve endişenin, sporcuların hem sosyal yaşantılarına hem de spor hayatlarına oldukça olumsuz etki bırakabileceği düşüncesi, tartışılmaz bir gerçektir. Bu çıkarımlar neticesinde sporcularda oluşan korku, koronavirüs hakkında daha çok bilgi elde edinme ve tedbir alma gereksinimine itmektedir. Böylece koronavirüs farkındalıklarında artış olacağı düşünülmektedir. Bunun yanında genç sporcularında koronavirüs farkındalıklarının artmasına yönelik bilgilendirmeler yapılarak, daha güvenli tedbirler alınması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Chen P., Mao L., Nassis GP., Harmer P., Ainsworth BE., Li F. (2020). Coronavirus disease (COVID19): The need to maintain regular physical activity while taking precautions. *Journal of Sport and Health Science*. 9(2), 103-104.
2. Lin CY. (2020), Social reaction toward the 2019 novel coronavirus (COVID-19). *Social Health and Behavior*. 3(1), 1-2.
3. Singhal TA. (2020). A review of coronavirus disease-2019 (COVID-19). *Indian Journal of Pediatrics*. 87(4), 281-286.
4. Witt A., Ordóñez A., Martin A. (2020). Child and adolescent mental health service provision and research during the Covid-19 pandemic: Challenges, opportunities, and a call for submissions. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*. 14(19), 1-4.
5. Wagner KD. (2020). Addressing the experience of children and adolescents during the covid-19 pandemic. *Journal of Clinical Psychiatry*. 81(3), 20ed13394.

6. Jin YH., Cai L., Cheng ZS., Cheng H., Deng T., Fan YP. (2020). A rapid advice guideline for the diagnosis and treatment of 2019 novel coronavirus (2019-nCoV) infected pneumonia (standard version). *Military Medical Research*. 7(1), 4
7. Pakpour AH., Griffiths MD. (2020). The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*. 2(1), 58-63.
8. Lee SA. (2020). Coronavirus anxiety scale: A brief mental health screener for covid-19 related anxiety. *Death Studies*. 44(7), 393-401.
9. Mehrsafari AH, Gazerani P, Zadeh AM, Sánchez JCJ. (2020). Addressing potential impact of COVID-19 pandemic on physical and mental health of elite athletes. *Brain Behavior and Immunity*. 87, 147-148.
10. Haleem A., Javaid M., Vaishya R., Deshmukh, SG. (2020). Areas of academic research with the impact of covid-19. *The American Journal of Emergency Medicine*. 38(7), 1524-1526.
11. Büyüköztürk Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. 17. Baskı. Pegem Akademi Yayınları. Ankara.
12. Ahorsu DK., Lin CY., Imani V., Saffari M., Griffiths MD., Pakpour AH. (2022). The fear of covid19 scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 20(3), 1537-1545.
13. Bakioğlu F., Korkmaz O., Ercan H. (2020). Fear of covid-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 19(6), 2369-2382.
14. Bilgin O. (2020). Koronavirüs (covid-19) farkındalık ölçeği geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*. 15(6), 237-245.
15. Alkan E. (2022). Bir ilçede yaşayan 18 yaş üstü bireylerde koronavirüs (covid-19) farkındalık düzeyinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Karabük Üniversitesi. Karabük.
16. Gencer N. (2020). Pandemi sürecinde bireylerin koronavirüs (kovid-19) korkusu: Çorum örneği. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*. 4, 1153-1173.
17. Bilgiç FŞ., Yıldız Karahmet A. (2022). Covid-19 pandemisinde klinik uygulamadaki ebelik öğrencilerinin koronavirüs korkusu ve algılanan stres düzeylerinin incelenmesi: Kesitsel bir çalışma. *Journal of Mid-wifery and Health Sciences*. 5(1), 22-28.
18. Kükrek S. (2021). Koronavirüs korkusu, sosyal ağ bağımlılığı ve kompulsif çevrimiçi satın alma ilişkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Lisans Eğitim Enstitüsü Bursa Teknik Üniversitesi. Bursa.
19. Aksoy C., Atılğan D. (2021). Covid-19 korkusu ve yaşam doyumu: Özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrenciler örnekleme. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*. 4(1), 40-50.
20. Çay M. (2021). Yaşlılar ve yetişkinlerde koronavirüs (covid-19) salgının etkileri ve koronavirüs korkusu. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 1, 87-102.
21. Tatal V., Efe M. (2020). Bireylerin psikolojik sağlık ve covid-19 korkularının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of International Social Research*. 13(74), 318-325.
22. Kızıltepe SK., Yılmaz Ş. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin koronavirüs korkusu ile bakım davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi: tanımlayıcı bir araştırma. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*. 14(2), 515-523.
23. Mutlu B. (2022). Pandemi sürecinde yoğun bakım ünitelerindeki sağlık çalışanlarının koronavirüs korkusunun tükenmişliğe etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Trakya Üniversitesi. Edirne.

24. Çelik O. (2021). Fiziksel aktivite düzeyi ile covid-19 korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 1(1), 17-25.
25. Yılmaz D., Karaman D., Yılmaz H. (2021). İntörn hemşirelik öğrencilerinin koronavirüs (covid-19) korkusunun aşı karşıtlığına etkisinin incelenmesi. *The Journal of Turkish Family Physician*. 12(4), 179-191.
26. Yelken MU., Emamvirdi R., Karacan S., Çolakoğlu FF. (2021). Wushu sporcularının antrenman durumları covid-19 korkusu ve pozitiflik düzeyleri: Pandemi süreci örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 15(2), 260-271.

